

Charakterystyka badawczej

próby

9 sierpnia 2013

Charakterystyka próby badawczej jest jednym z kluczowych elementów każdej pracy naukowej, w tym pracy magisterskiej, która opiera się na badaniach empirycznych. Próba badawcza to wyselekcjonowana grupa jednostek, na której przeprowadza się badania, a jej odpowiedni dobór ma ogromne znaczenie dla wiarygodności i reprezentatywności wyników. Starannie zdefiniowana i opisana próba badawcza pozwala na uzyskanie rzetelnych danych, które można później uogólniać na całą populację lub wykorzystać do potwierdzenia lub odrzucenia hipotez badawczych. Zrozumienie zasad wyboru próby, jej charakterystyki oraz potencjalnych ograniczeń z nią związanych jest zatem kluczowe w procesie badawczym.

Na początku należy zdefiniować pojęcie próby i populacji badawczej. Populacja to ogół jednostek, które są przedmiotem zainteresowania badacza i które posiadają cechy, będące przedmiotem badań. Może to być na przykład populacja studentów określonego uniwersytetu, populacja mieszkańców danego miasta lub populacja pracowników wybranego sektora gospodarki. Ponieważ w większości przypadków badanie całej populacji byłoby niepraktyczne ze względu na koszty, czas czy inne zasoby, badacze zazwyczaj ograniczają się do badania wyselekcjonowanej próby. Próba to więc grupa jednostek wybrana z populacji, której cechy mają odzwierciedlać cechy całej populacji. Odpowiednio dobrana próba pozwala na dokonywanie wniosków dotyczących całej populacji na podstawie analiz wykonanych na jej mniejszej części.

Dobór próby jest jednym z najważniejszych etapów planowania badań empirycznych. Wyróżnia się dwa główne rodzaje doboru próby: dobór losowy i dobór nielosowy. W doborze losowym każda jednostka z populacji ma taką samą szansę na znalezienie się w

próbie. Ten sposób doboru zapewnia największą reprezentatywność i obiektywność wyników. Przykłady doboru losowego obejmują dobór prosty, w którym jednostki wybierane są w sposób zupełnie przypadkowy, oraz dobór warstwowy, gdzie populacja dzielona jest na podgrupy (warstwy), a następnie losuje się jednostki z każdej warstwy w proporcji odpowiadającej ich liczebności w populacji. Losowy dobór próby jest szczególnie polecany w badaniach, których celem jest uogólnienie wyników na całą populację, jednakże w praktyce nie zawsze jest możliwy do przeprowadzenia.

Z kolei w doborze nielosowym, który często stosuje się w badaniach jakościowych lub wtedy, gdy badacz nie ma możliwości doboru losowego, jednostki wybiera się na podstawie określonych kryteriów lub dostępności. Dobór nielosowy może być mniej reprezentatywny dla całej populacji, co należy uwzględnić przy interpretacji wyników. Istnieje wiele różnych metod doboru nielosowego, w tym dobór celowy, gdzie badacz wybiera jednostki spełniające konkretne kryteria, czy dobór kuli śnieżnej, w którym badane osoby polecają kolejnych uczestników badań. Dobór nielosowy jest często stosowany w sytuacjach, gdy badacz chce zgłębić określone zjawisko w szczegółowy sposób, ale nie zależy mu na uogólnieniu wyników na całą populację.

Niezależnie od metody doboru próby, kluczowe jest jej dokładne opisanie w pracy naukowej. Charakterystyka próby badawczej powinna zawierać takie informacje jak liczebność próby, kryteria doboru jednostek, a także szczegółowe informacje o respondentach czy badanych jednostkach, takie jak wiek, płeć, wykształcenie, miejsce zamieszkania, doświadczenie zawodowe, status ekonomiczny czy inne zmienne istotne z punktu widzenia badanego zagadnienia. Należy jasno określić, jakie cechy populacji były brane pod uwagę przy doborze próby oraz jakie były kryteria włączenia i wyłączenia z badania. Kryteria te mają kluczowe znaczenie, ponieważ wpływają na to, kto znajdzie się w próbie, a w konsekwencji, jakie wnioski będzie można

wyciągnąć na podstawie wyników badań.

Ważną kwestią przy charakteryzowaniu próby badawczej jest jej liczebność. Im większa próba, tym bardziej reprezentatywne będą wyniki, jednak większa próba wiąże się także z wyższymi kosztami i większą ilością pracy badacza. Istnieje kilka metod obliczania minimalnej liczebności próby, które opierają się na założeniu, że próba musi być na tyle duża, aby umożliwić uzyskanie wyników o określonym poziomie precyzji. Często stosowaną metodą jest obliczenie próby na podstawie wzoru uwzględniającego margines błędu i poziom ufności. Wartości te powinny być odpowiednio dobrane do rodzaju badań i specyfiki populacji, z której pochodzi próba. W badaniach ilościowych, takich jak ankiety, preferuje się większe próby, aby zminimalizować ryzyko błędu próby. W badaniach jakościowych natomiast próby są zazwyczaj mniejsze, ale dobór jednostek jest bardziej selektywny, aby uzyskać jak najbardziej bogaty materiał badawczy.

Próba badawcza powinna być również porównywalna z populacją pod względem zmiennych istotnych dla danego badania. W badaniach ilościowych ważne jest, aby struktura próby (np. pod względem demograficznym) odpowiadała strukturze populacji. Jeśli tak nie jest, należy zastosować odpowiednie techniki ważenia wyników, które pozwalają na zrekompensowanie nierównomiernego doboru jednostek. W badaniach jakościowych natomiast większy nacisk kładzie się na zróżnicowanie próby pod względem istotnych cech, aby uzyskać jak najszersze spektrum perspektyw dotyczących badanego zjawiska.

Należy także wspomnieć o ograniczeniach związanych z charakterystyką próby badawczej. Każdy dobór próby wiąże się z pewnymi kompromisami, które badacz musi jasno opisać w pracy. Wybór nielosowy, niewystarczająca liczebność próby, czy trudności w uzyskaniu reprezentatywnej grupy mogą wpłynąć na wyniki badań i ich interpretację. Ważne jest, aby badacz był świadomy tych ograniczeń i w klarowny sposób je przedstawił, wskazując, w jakim stopniu mogą one wpłynąć na wiarygodność i

generalizowalność wyników.

Charakterystyka próby badawczej to kluczowy element pracy magisterskiej, który wymaga starannego zaplanowania i dokładnego opisanie. Odpowiednio dobrana próba badawcza pozwala na uzyskanie rzetelnych wyników, które można uogólniać na całą populację lub wykorzystać do szczegółowej analizy zjawisk. Precyzyjny opis liczebności próby, metod doboru oraz jej struktury pod względem zmiennych istotnych dla badania, stanowi fundament rzetelnych badań empirycznych. Ograniczenia związane z charakterystyką próby muszą być odpowiednio uwzględnione, aby wnioski płynące z badania były uczciwe i wiarygodne.

Poniżej fragment pracy dyplomowej

Analizę wyników badań rozpoczęto od charakterystyki próby badawczej mając na uwadze zmienną społeczną (staż pracy), która to zmienna potencjalnie może różnicować postrzeganie metody Konferencji Grupy Rodzinnej, dostrzeżenie możliwości pozytywnego wpływu metody na rodzinę, profesjonalistów oraz system pomocy dzieciom i rodzinie, postrzeganie jej silnych i słabych stron oraz trudności wdrażania metody w istniejący system pomocowy.

Specyfika omawianych badań polega na ujęciu oceny Konferencji Grupy Rodzinnej z punktu widzenia opinii przedstawicieli instytucji działających w obszarze pomocy społecznej. Dokonując analizy statystycznej uzyskanych wyników postanowiłam podzielić zebrany materiał według jednej zmiennej niezależnej, a mianowicie według stażu pracy. Staż pracy respondentów podzieliłam na dwie kategorie: 1-5 lat pracy oraz 6 i więcej lat wykonywania zawodu. Podział ten służy zbadaniu zaistniałych różnic dotyczących metody Konferencji Grupy Rodzinnej, możliwości jej pozytywnego wpływu na rodzinę, profesjonalistów oraz system pomocy rodzinie, postrzegania jej możliwych efektów, a także dostrzeżenia jej mocnych i słabych stron oraz możliwych problemów dotyczących wdrażania metody do

istniejącego systemu pomocowego.

Średnia stażu pracy wśród osób badanych wyniosła w przybliżeniu 7,2 lat. Wśród kategorii stażu pracy od 1-5 lat średnia stażu pracy wynosi 2,8 lat, natomiast w kategorii 6 lat i więcej stażu pracy średnia wynosi 14,99 lat. Cztery osoby w drugiej kategorii stażu pracy miały ponad 20 lat pracy zawodowej.

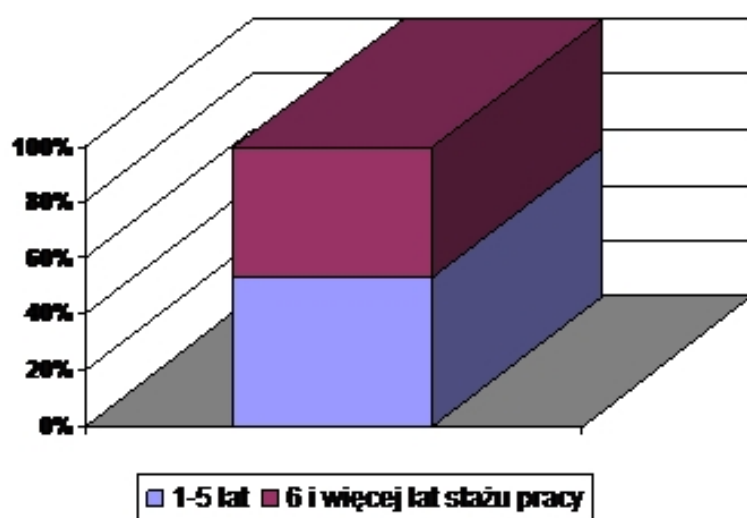
W badaniach wzięło udział łącznie 47 osób (45 kobiet, 2 mężczyzn). Badana próba charakteryzuje się tym, iż zdecydowana większość respondentów posiada wyższe wykształcenie (39 osób), pozostałych 8 osób posiada wykształcenie średnie i większość z tych osób kontynuuje naukę w szkole wyższej. Respondenci są pracownikami Miejskich Ośrodków Pomocy Społecznej, Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie, Ośrodków Interwencji Kryzysowej, Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych, Placówek Resocjalizacyjnych i Placówek Socjalizacyjnych.

Badania przeprowadzono wśród osób odbywających szkolenie na koordynatorów Konferencji Grupy Rodzinnej. Badania zostały przeprowadzone na zlecenie Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Krakowie w 2006 i 2007 roku.

Biorąc pod uwagę kryterium stażu pracy respondentów wyodrębniono dwie kategorie: 1-5 lat pracy i 6 i więcej lat pracy. Okazało się, że nieznacznie większa liczba respondentów reprezentuje grupę 1-5 lat stażu pracy ($n=25$, 53 %) natomiast kategorię 6 i więcej lat stażu pracy reprezentują 22 badane osoby (47 %).

Rozkład proporcji respondentów wg kryterium stażu pracy przedstawia się następująco (Wykres 1):

Wykres 1. Rozkład proporcji respondentów wg kryterium stażu pracy ($N=47$)

Źródło: badania własne.

Reasumując, charakterystyka badanej próby dokonana ze względu na podstawową zmienną wskazuje na jej wystarczające zewnętrzne zróżnicowanie, a zatem pozwala wysunąć przypuszczenie, iż zmienna ta będzie różnicowała postrzeganie metody Konferencja Grupy Rodzinnej.

Przedstawienie metody Konferencji Grupy Rodzinnej oparte zostanie na podstawie potencjalnego wpływu KGR na rodzinę, profesjonalistów oraz system pomocy dziecku i rodzinie, próbie odpowiedzi na pytanie czy taka metoda jest wartościową propozycją dla rodziny oraz zaprezentowanie najsilniejszych argumentów przemawiających za wprowadzeniem Konferencji Grupy Rodzinnej do systemu pomocy dziecku i rodzinie.

Jeśli potrzebujesz pomocy w pisaniu nowej pracy z pedagogiki, to polecamy serwis [pisanie prac z pedagogiki](#) - fachowa pomoc w pisaniu prac.